

**BİR HZ. HÜSEYİN ÂŞIĞI: SON
ASRIN MEÇHUL ŞAİRLERİNDEN
BAHREDDİN DÎVÂNI'NDAKİ
KERBELÂ MERSİYELERİ**

A LOVER OF HZ. HUSSEİN:
KERBELA DIRGES IN DIWAN OF
BAHREDDİN WHO UNKNOWN POETS
THE LAST CENTURY

ÖZET

Hz. Hüseyin'in şehit edilmesini anlatan Kerbelâ mersiyeleri, Kerbelâ olayının gerçekleştiği tarihten bu yana İslâm dünyasında birçok şair tarafından yazılmıştır. Kerbelâ mersiyeleri, divanlarda ve başka eserler içinde yer almaktadır.

Bu yazıda, kabaca 19. yüzyılın ikinci yarısı ile 20. yüzyılın ilk yarısında ömür sürdüğü anlaşılan Bahreddîn'in bilinen tek nüshası M. Fatih Köksal'ın şahsî kütüphanesinde yer alan divanındaki değişik nazım şekillerinde kaleme alınmış yirmi sekiz Kerbelâ mersiyesi tanıtılacaktır. Şiirlerinde Bahreddîn'le birlikte Bahrî mahlasını da kullanan şairin, şiirlerinden Şa'bâniyye tarikatine mensubiyeti anlaşılma ile beraber mersiyelerinde Hz. Hüseyin'e büyük bir sevgi beslediği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bahreddin, Bahreddin Divanı, Kerbelâ, Mersiye, Kerbelâ mersiyeleri.

¹ Arş. Gör., Ahi Evran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

ABSTRACT

Kerbelâ dirges which describing the seizure of a martyr of Hz. Hussein, written by a lot of poets from the date on which the Kerbelâ event occurred in the world of İslâm. Kerbelâ dirges are located at diwans and other works.

In this article, will be introduced twenty eight Kerbelâ dirges at the Bahreddîn diwan which is unique copy in M. Fatih Köksal's personal library. Bahreddîn roughly apparently lived at at the second half of the 19. century with the first half of the 20. century. He wrote poems under the pseudonym Bahrî and Bahreddîn, and he belong to Shabaniyye sect. In this dirges, have been seen fed by poet a great love for Hz. Hussein.

Key words: Bahreddîn, Diwan of Bahreddîn, Kerbelâ, Dirge, Kerbelâ dirges.

GİRİŞ

Asırlardır bütün Müslümanları derinden etkileyen ve Hicrî 10 Muharrem 61 (Mîlâdî 10 Ekim 680) tarihinde meydana gelen Kerbelâ hadisesi² edebiyatımızda geniş bir şekilde işlenmiştir.

² Kerbelâ hadisesi ile ilgili bkz.: Köksal 1984; Algül 2009.

Kerbelâ mersiyeleri³, makteller⁴ ve muharremiyeler⁵ Kerbelâ hadisesi etrafında teşekkül etmiş edebî eserlerdir.

Mersiye; Arap, Fars ve Türk edebiyatlarında özellikle ölenin veya kaybedilen değerlerin ardından onu öven ve kaybının üzüntüsünü terennüm eden şiirlerin genel adıdır (Toprak, 2004: 215).

Kerbelâ mersiyeleri, İslâm tarihinin önemli bir olayı durumunda olan Hz. Hüseyin'in şehit edilmesini konu edinen mersiyelerdir. Arap edebiyatında H. 61'deki bu olayı hemen takip eden zamanlarda söylenmeye başlayan mersiyeler, İran edebiyatında şiîliğin resmî mezhep olarak kabul edildiği XVI. yüzyıldan itibaren görülür. Türk edebiyatında ise İran edebiyatına göre daha önce (XV. yüzyıl) yazılan Kerbelâ mersiyeleri vardır (Çağlayan, 1997: 72).

Bu yazıda Bahreddîn isimli şairin divanındaki Kerbelâ mersiyeleri muhteva yönünden incelenecek ve mersiyelerin metnine yer verilecektir.

A. Bahreddîn Kimdir?

Şairin kimliği hakkında kaynaklarda hiçbir bilgiye ulaşamadık. Şiirlerinden Halvetî olduğu, Halvetîliğin Şa'bâniyye koluna mensup olduğu anlaşılmaktadır.

³ Mersiye ve Kerbelâ mersiyeleri ile ilgili bkz.: Çağlayan 1997;Toprak 2004; Çiftçi 2008; Arslan - Erdoğan 2009.

⁴ Maktel hakkında bkz.: Karahan 1939; Güngör 2003.

⁵ Muharremiye hakkında bkz.: Uzun 2006.

Dîvân'daki 46. Şiirde Halvetilerin özellikleri anlatılmaktadır ve şiirin redifi de "Halvetilerdir"dir:

Bülbül-i şeydâ òalvetilerdir
Hem gül-i raenâ òalvetilerdir
(46/1)

Aşağıdaki iki beyitte Şa'bân-ı Velî'den "pîrimiz" ve "pîrim" şeklinde bahsetmektedir:

Muâüafâ cânlar cânânı Murtaøâ cümleniñ cânı
Seyyid Yaóyâ maeden kânı Şaebân Velidir pîrimiz
(94/9)

èAzm edelim râhına pîrim Sulûân Şaebân'ın
Cân verelim uâruna pîrim Sulûân Şaebân'ın
(208/1)

Ayrıca Dîvân'daki 78. ve 79. şiirlerde Şa'bânîlerin vasıfları anlatılmaktadır, redifleri "Şa'bânîler"dir:

Kün fe-kânıñ óükmüne fermân olur Şaebânîler
Ol sarây-ı vaódete mihmân olur Şaebânîler
(78/1)

Cevher-i dürr-i hakîkat baóridir Şaebânîler

Menbaè-ı èilm-i ledünnüñ şehridir ŞaèbÀniler

(79/1)

133. şiir de "Şa'bân'a gel" rediflidir:

èilm-i memdÿó ister iseñ óikmet-i ŞaèbÀn'a gel

Óaúla vuälatsa murÀdıñ himmet-i ŞaèbÀn'a gel

(133/1)

173. şiirde de Şa'bân-ı Velî'den bahsedilmektedir: redifi
"meded yâ Sultân Şa'bân"dır:

èÁciz geldim úapıña meded yÀ SulùÀn ŞaèbÀn

èArø etdim óÀl ùapıña meded yÀ SulùÀn ŞaèbÀn

(173/1)

260. şiirde de Şa'bân-ı Velî'den bahsedilmektedir. Redifi
"Şa'bân-ı Velî"dir:

Óarf ü äavtla medó olunmaz ŞaèbÀn-ı Velî

Úalb-i èÀşıúıñ çerÀaı mÀhımız ŞaèbÀn-ı Velî

(260/1)

Bahreddîn hakkında ulaşabildiğimiz tek yazılı kaynak
Abdülbaki Gölpınarlı'nın isimli

eseridir. Eserin sonunda, şairin Dîvân'ında da yer alan bir şiiri vardır:

Şiirin Dîvân'da yer alan şekli:

- 1 Bilmem ne óÀl oldu baña
 Sen ben miyim ben sen misiñ
 CÀn maóv oldu cÀnÀn beúÀ
 Sen ben miyim ben sen misiñ

- 2 MekÀn gözden oldu nihÀn
 Sen olduñ her yere àayÀn
 Sen ben ben sensiñ bì-gümÀn
 Sen ben miyim ben sen misiñ

- 3 KÀfir oldum hep mevcýda
 Varım verdim sen maèbýda
 Úıldım naðar bu vücýda
 Sen ben miyim ben sen misiñ

- 4 Küfrüm imÀn oldu benim
 Cismim cÀnÀn oldu benim
 Eski varım n'oldu benim
 Sen ben miyim ben sen misiñ

- 5 LÀhut oldu hep kÀéinÀt

Úalúdı aradan mümkinÀt
Baóreddin oldu bir åerÀb
Sen ben miyim ben sen misiñ

Şiirin eserde yer alan şekli (Gölpınarlı 1992: 327):

Hüseynî Makamında Nefes

- 1 Bilmem ne hal oldu bana
Ben sen miyim sen ben misin
Can mahvoldu canan beka
Ben sen miyim sen ben misin
- 2 Gözden nihan oldu mekan
Sen oldun her yerde iyan
Sen ben, ben sensin bi güman
Ben sen miyim sen ben misin
- 3 Kâfir oldum hep mevcûda
Varım verdim sen mabûda
Kıldım nazar şu vücûda
Ben sen miyim sen ben misin
- 4 Küfrüm iman oldu benim
Cismim canan oldu benim
Eski varım noldu benim

Ben sen miyim sen ben misin

5 Lâhut oldu hep kâinat
Çıktı aradan mümkünat
Bahrettin oldu bir serap
Ben sen miyim sen ben misin

B. Dîvân

Dîvân'ın tespit edilebilen tek nüshası M. Fatih Köksal'ın şahsî kütüphanesinde Yz. 27, D. 2 numarada kayıtlı bulunmaktadır.

Nüsha tavsifi:

295x210 mm, 235x165 mm ölçülerinde, sırtı gri bez kaplı kapakları ebrulu, çizgili büyük boy deftere, 45 yaprakta, 25 satırlı, başlıklar yeşil, yazılar siyah mürekkeple ve rik'a hatla yazılmış. Kırmızı mürekkeple çift sütun üzerine cedvelli. 1b yüzündeki "Dîvân-ı Bahreddin" başlığı yeşil ve kırmızı renkli çiçek-yaprak bezemesiyle mihrabiye tarzında süslenmiş. Deftere sayfa numaraları verilmiştir. Dîvân'ın sonunda "Pek muhterem Hamdi Beg ağabegime hediye-i nâçîzânem olmak üzere 20 Nisan 944" ibaresi ve altında bir imza bulunmaktadır. Dîvân netninden sonra "Mürşidlerin Evsâfı Hakkında Mühim Menkıbe" başlığı altında tasavvufî bazı kelâm nevcuttur.

Baş: Hamdü li'llah besmeleyle bed' oldı ibtidâ

Nokta-i bâdan zuhûr itdi kitâb-ı Kibriyâ

Son: Mustafâ ismim visâl buldum bu dem Hâlıkıma

Yazdı bu târihi Bahreddîn gulâm-ı Halvetî

Eserin vikaye yaprağında "Dîvân-ı Bahreddîn, Müstensihî: İsmâ'il Nu'mân, 1359 Bursa" kaydı yer almaktadır. Dîvân'ın sonunda "Pek muhterem Hamdi Beg ağabegime hediye-i nâçizânem olmak üzere 20 Nisan 944" ibaresi ve altında bir imza bulunmaktadır.

Eserde toplam 298 şiir yer almaktadır. Şair bazı şiirlerinde "Bahreddîn" bazılarında ise "Bahrî" mahlasını kullanmaktadır. Eserde göze çarpan önemli bir husus şiirlerin çoğunda aruz hatalarının olduğudur.

Bahreddîn Dîvânı'nda yirmi sekiz adet Kerbelâ mersiyesi bulunmaktadır. Ayrıca şairin mersiye olarak kabul edemeyeceğimiz bazı şiirlerinde de ehl-i beyte olan sevgisinin ne kadar derin olduğu görülmektedir.

C. Dîvân'daki Kerbelâ Mersiyelerinin Muhtevâsı

Dîvân'daki Kerbelâ mersiyelerine baktığımızda genellikle hadisenin meydana geldiği Muharrem ayına değinildiğini görmekteyiz: Muharrem ayı mersiyelerde Muharrem, mâh-ı

Muharrem, Muharrem mâhı, şehr-i mâtem şeklinde belirtilmektedir:

èÁşıúÀn mÀh-ı Muóarrem gelse úan aàlar úamu
Yóu baña mÀh ile sÀl her Àn göñül óayrÀnıdır
(6/4)⁶

Muóarrem mÀhıdır bugün mÀtem úıl ey dilÀ mÀtem
Şehid oldu Óüseyn-i maôlým mÀtem úıl ey dilÀ mÀtem
SelÀmullÀh şÀh Óüseyn'e āad hezÀr şÀhım Óüseyn'e
Laènet úÀtil-i Óüseyn'e Àh Óasan vÀh Óüseyn'e
(11/1)

Göñül Àlyde oldu derd ü àamla şehr-i mÀtemde
SiyÀh-ı óüzn ü hicrÀn āardı etrÀfımı bu demde
(22/1)

Muóarrem mÀhınıñ cumèa gününde ŞÀh şehid oldu
O maôlým ehl-i beyt beyninde mÀtem Àh şedid oldu
İmÀn ehli eder feryÀd óarÀret vaútidir şimdi
O òÀéin fitne-i MervÀn'a laènet vaútidir şimdi
(24/2)

⁶ Bu ve bundan sonraki numaralandırmada ilk sayı metindeki şiirlerin numarasını ikinci sayı ise o şiirin mısra veya bendini göstermektedir.

Şair, birçok yerde Kerbelâ'da yaşananları adeta orada kendisi de varmış gibi anlatmıştır. Ayrıca, bu hadisenin anlatılamayacağını, kalemin yazmaktan âciz olduğunu, hikmetinin ancak Allah tarafından bilineceğini de söyler:

Ben dedim bu mÀddeniñ tafâilini eyle beyÀn
Dedi Baórì òarf u äavtla fehm olunmaz mÀ-cerÀ
(1/5)

Óarf ü äavt u èakl u fikr bu nükteyi olmaz muóìù
Bu muâibet óikmetin ancaú bilir Rabbü'l-vedýd
(2/3)

Mersiyelerde en çok işlenen konulardan biri Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'da susuz bırakılmasıdır (24/5, 3/4, 14/4, 4/7, 7/2, 11/7, 20/3, 21/2). Hatta bir beyitte Fırat'a bile hayâsız denilmiş ve kıyamete kadar kan aksın ve ondan kimse içmesin şeklinde beddua edilmiştir:

Vermedi bir úaùre äuyu ol FırÀt-ı bì-óayÀ
Óaşre dek tÀ úan aúsın içmesin andan bir er
(7/3)

C. 1. Yas

Mersiyelerde dikkati çeken hususlardan biri de şairin Kerbelâ vakasından derin bir ıstırap duyduğudur. Acıdan şairin arz ve sema, arş ve yer başına zindan olur, vücut mülkü baştan başa yanar, kebaba döner, çâk çâk olur, gece gündüz kan ağlar, nâle ve feryâdı arşa erişir, inlemesi ve ağlaması halkı rahatsız eder, bağı kan olur, ehl-i beytin âhından mecnuna döner, cihânı gözü görmez, vücudu umman olur, varlığı al kana boyanır, gözü bir an rahat uyku görmez, yediği katran içtiği hamîm (çok sıcak, kaynar nesne) olur, vs.:

Áh bugün neşée-i sýzÀna oldum mübtelÀ
Başıma zindÀn olur arø u semÀ èarş u åerÀ

(1/1)

Bu Baóreddin derd ile úanlar döker dem-be-dem
Ehl-i beyt óaúúı için raóm eyle òayru'l-enÀm

(13/7)

Gözüm görmez cihÀnı her nefes dil Àh u zÀr eyler
Vücýdum mÀtem-i ŞÀh-ı şehidle oldu bir èummÀn

(19/3)

O maôlým ehl-i beytiñ zÀrını Baóri úuyar her an
Anıñçün her úaeÀm úaürÀn u meşrýbÀt óamim oldu

(27/5)

Şair başkalarını da yas tutmaya teşvik eder:

Sever iseñ MuâüafÀ'yı òamse-i Ál-i èAbÀyı

Ûut mâtem-i KerbelÀéyı şÀh Óüseyn'im ne óÀldedir

(4/10)

Mersiyelerde şairin yanı sıra cansız varlıklar da yas tutar. Ehl-i beytin sûzuna cihân yanar, arş-ı a'lâ kan döker, cümle kâinat mâtem tutar, yer ve gök kan ağlar, semâvât u zemîn inler, âsumân ağlar, kevn ü mekân inler, arş ve kürs durmadan ağlar:

Ehl-i beyt Àh feryÀd eyler èarş kürs ùurmaz aàlar

Ol òÀk nice úarÀr eyler şÀh Óüseyn'im ne óÀldedir

(4/4)

Àh iñler kevn ü mekÀn mâtem úıllar ehl-i imÀn

Úan döker muóibb-i òÀnedÀn şÀh Óüseyn'im ne óÀldedir

(4/8)

èArş u kürsi efàÀn edip nÀlÀn eder

MÀtem ile çaròı siyÀh eylegil

(9/2)

C. 2. Övgü

Mersiyelerde, övülen kişilerin başında Hz. Hüseyin gelmektedir. Hz. Hüseyin; Hakk'ın nûru yüzünde zâhir, Muhammed Mustafâ'nın göz sevinci, Şâh-ı şehîd, müminlerin rehberi, şehidlerin serdarı, yektâ-yı kudret, dürr-i pâk-i Mustafâ, vs. şeklinde övülmektedir.

Hz. Hüseyin ile birlikte, Hz. Muhammed, Hz. Fatma, Hz. Hatice ve on iki imam çeşitli vasıflarla övülmektedir:

Vechiñde ôÂhir nÿr-ı Óaú ceddin̄ Muóammed yÀ Óüseyn
Óaú içindir *lÀ raybe fih* saña muóabbet yÀ Óüseyn

Óayru'n-nisÀdır maèdeniñ gevherisiñ ŞÀh Óaydar'ın
Faòr-i resÿldur rehberiñ cÀhın velÀyet yÀ Óüseyn

Müéminlere rehber olduñ Óaú yolunda cÀna úıydıñ
Şehidlere serdÀr olduñ rütbeñ şehÀdet yÀ Óüseyn

ÕÀtıñ âıfÀt oldu Óaúú'a èibret-nümÀ olduñ òalúa
Vücÿduñ oldu muùlaúÀ yektÀ-yı úudret yÀ Óüseyn

(17/1-4)

Úurratü' l-èayn-ı Muóammed MuãùafÀ ibni èAlì
MÀderi Óayru'n-nisÀdır hem velìler ekmeli
EnbiyÀé-i sÀlifin̄ ŞÀh-ı şehiddir efêali
MÀverÀ-yı nÿr durur nÿr-ı Muóammed MuãùafÀ
èAndelibiz *lì maèallÀh* bÀàıdır gül-zÀremiz

Rehberimizdir Óuseyn hem mÀtem-i envÀremiz

(8/4)

Óadice sine-i ãÀf àarúa-i elùÀf-ı Aómed'dir

O pÀk èiãmet-serÀ óaúúı èadydan intiúÀm al

Çü úıldıñ nÀzenin èarş u berin aúdemü'l-úadem

HemÀn Óayru'n-nisÀ óaúúı èadydan intiúÀm al

CihÀna ser-firÀz úıldıñ cemìe óüsn ü aòlÀú ile

Óasan-ı Òulú-ı RıøÀ óaúúı èadydan intiúÀm al

(10/2-4)

BÀà-ı óüsnüñdür anıñ firdevsi tezyin eyleyen

Kemter-i Zeynü'l-èAbÀ'yım il ne derse úo desin

Aldı nýrundan øiyÀ şems ü úamer ol dilberin

ÇÀker-i BÀúır şehÀyım il ne derse úo desin

Lebleri òamr-ı ezel oldu cihÀna Caèfer'ini

Ol İmÀma pişvÀyım il ne derse úo desin

Mýsi-i KÀôım gibi sulùÀna úul oldum şükür

MeddÀó-ı èAli RıøÀ'yım il ne derse úo desin

Edemez dil vaãfını şÀhım Takiyyü'-s-ser-verin

Ben muóibb-i ŞÀh NekÀ'yım il ne derse úo desin

ŞÀh Óasan el-èAsker'iñ kÀn-ı seòÀsından müdÀm

Ben ümid-kÀr-ı èauÀyım il ne derse úo desin

Mehdi'dir ol ser-veriñ ismi hidÀyetdir işi

Mehter-i ãÀóib-livÀyım il ne derse úo desin

(16/4-10)

C. 3. Dua ve Beddua

Mersiyelerde, Hz. Hüseyin'in ve yanındakilerin şehit edilmesinden duyulan üzüntüden dolayı, duadan çok beddua yer almaktadır. Dua edilen beyit:

Bu Baóreddin derd ile úanlar döker dem-be-dem

Ehl-i beyt óauúı için raóm eyle òayru'l-enÀm

(13/7)

Beddua edilen kişilerin başında Yezîd gelmektedir. Ayrıca, Yezîd'in kavmine, ona tabi olanlara, ceddine, İbni Ziyâd'a ve İbni Sa'd'a da beddua edilmektedir:

Laènet saña úavmine ãad hezÀr hem ceddine

HevÀ-yı nefse uyup úaãd etdiñ maôlýmÀna

(21/7)

Laènet olsun ol Yezid'iñ tÀbièine äad hezÀr
MaôlýmÀn-ı ehl-i beyte ôulm ile etdirdi zÀr
äayd-ı ôÀlim MuãùafÀ evlÀdını úıldı şikÀr
Cümlesin èuryÀn edip sevú etdi ŞÀm'a nÀ-bekÀr
YÀd edip bu úiããayı iñler hemÀn iñler hemÀn
Úan döküp derd ile Àh derler amÀn dirler amÀn

(15/4)

Rÿz şeb ibni ZiyÀd'la ibni Saèd'a laènet
Bu òuãÿãa mübtelÀyım YÀ Óuseyn-i KerbelÀ

(23/8)

C. 4. Adı Geçen Kişiler

Mersiyelerde en çok adı geçen kişi şüphesiz Hz. Hüseyin'dir. Onunla birlikte Hz. Muhammed, Hz. Hatice, Hz. Fatma, dört halife, On İki İmam (1. İmam Ali el-Murtazâ 2. Hasan el-Hulk er-Rızâ 3. Hüseyin Şâh-ı Şehîd-i Kerbelâ 4. Ali Zeynel Âbidîn 5. Muhammed Bâkır 6. Cafer es-Sâdık 7. Mûsâ Kâzım 8. Ali Rızâ 9. Muhammed et-Takî 10. Ali en-Nakî 11. Hasan el-Askerî 12. Muhammed Mehdî) ismen, on dört masum ise "çârdeh ma'sûm" şeklinde diğer İslâm büyükleri olarak anılırlar.

Kötü olarak anılan kişilerin başında Yezîd gelmektedir. Kötü olarak anılan diğer kişiler: Kufe valisi İbni Ziyâd (İbni

Mercân olarak da geçmekte), ordu komutanı Ömer bin Sa'd, Valiyi Hz. Hüseyin'e saldırması için tahrik eden, Hz. Hüseyin'e ilk saldıranlardan ve yanındakileri de ısrarla saldırmaları için tahrik eden Şimr.

MERSİYELER

1*

Ve zin: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Âh bugün neşée-i sýzÀna oldum mübtelÀ
Başıma zindÀn olur arø u semÀ èarş u àerÀ
- 2 Çün suéÀl etdim dile bu óayrete bÀèiâ nedir
Der a àÀfil lâle-reng oldu zemîn-i KerbelÀ
- 3 Söyledim neden úızardı ol zemîn-i muóterem
Der şehid oldu o vÀdilerde dürr-i MuâüafÀ
- 4 Ben dedim nÀ-óáu mı şehid eylediler onu⁷
Der o maèâymlarda ôann eder misiñ nefis ü hevÀ
- 5 Ben dedim bu mÀddeniñ tafâillini eyle beyÀn

* 4. sayfa, 13. şiir.

⁷ Misrain vezni bozuk.

Dedi Baórì òarf u āavtla fehm olunmaz mÀ-cerÀ

2*

Veziin: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 N'oldu ey dil yine yandı ser-te-ser mülk-i vücüd
ŞÀh Óüseyniñ úiããasın èayn-ı göñül úıldı şühÿd
- 2 Nicedir ol úiããa bildir sen bize ey meh-liúÀ
Der nice taèrif edem bu mÀddeyi yoúdur óudÿd
- 3 Óarf ü āavt u èakl u fikr bu nükteyi olmaz muóìù
Bu muãibet óikmetin ancaú bilir Rabbü'l-vedÿd
- 4 èilm-i óÀdiã nice idrÀk eylesin bu úiããayı
Óayretinden ins ü cinn mest bì-mecÀl úıldı sücÿd
- 5 Ehl-i beytiñ sÿzudur Baóreddin'i eden kebÀb
āad hezÀr olsun selÀm her birine miãl-i Uóÿd

3*

Veziin: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Ey āabÀ ŞÀh-ı şehidimden baña ver bir òaber

* 14. sayfa, 40. şiir.

* 17. sayfa, 53. şiir.

- KerbelÀ'ya uàradıñ mı onda gördüñ mü eâer
Nÿr-ı vüçydu tià-ı aèdÀ ile şöyle ser-te-ser
Güller açmış úadd-i mevzÿnu gÿyÀ miâl-i şecer
Nice cüréet eyledi bu kÀra melèÿn Şimr-i òar
Laènet olsun ol óabiâe óaşre dek etmem øarar
- 2 Ol Yezid-i bed-fièÀl bilmez Muóammed óürmetin
Ümmetiyem deyü eyler daèvÀ-yı nekbetin
Ôulm edip yíudı nübüvvet gülşeniniñ şevketin
Şüphe you bulmaz o ôÀlimler ÔudÀ'nıñ raómetin
Nice cüréet eyledi bu kÀra melèÿn Şimr-i òar
Laènet olsun ol óabiâe óaşre dek etmem øarar
- 3 ŞÀh-ı dîn miórÀb u minberdi imÀn aãóÀbına
Sırr-ı ôÀtı secdegÀh-ı lÀ raybe fîh⁸ erbÀbına
İbni MercÀn úılladı óürmet resÿl evlÀdına
KÀfir oldu Saèd'ıñ oàlu ùayanıp èinÀdına
Nice cüréet eyledi bu kÀra melèÿn Şimr-i òar
Laènet olsun ol óabiâe óaşre dek etmem øarar
- 4 Gör ne melèÿndur gürÿh-ı ôÀéinullÀhı úor
Cife-i dünyÀ için dîn-i ResÿlullÀh'ı úor
Cümlesi emr-i Yezid ile olur dergÀhı úor
Bir içim âu vermeyip sÿzÀn içinde şÀhı úor
Nice cüréet eyledi bu kÀra melèÿn Şimr-i òar

⁸ "O'nda (Kur'ân) asla şüphe yoktur." Bakara, 2/2.

Laènet olsun ol óabiâe óaþre dek etmem øarar

- 5 Bu cefÀya olmadı rÀøi CenÀb-ı KibriyÀ
Úan döker tÀ óaþre dek billÀh Muóammed MuãùafÀ
ŞÀúi-i Kevâer iken èaùşÀndır el-Àn MurtaøÀ
MÀtemiyle çÀk çÀk oldu veli Baóri gedÀ
Nice cüréet eyledi bu kÀra melèyn Şimr-i òar
Laènet olsun ol óabiâe óaþre dek etmem øarar

4*

Vezin: 8'li hece ölçüsü⁹

- 1 BÀd-ı āabÀ bir òaber ver
ŞÀh Óüseyn'im ne óÀldedir
Ehl-i beytden bir eâer ver
ŞÀh Óüseyn'im ne óÀldedir
- 2 KerbelÀ'ya uàradıñ mı
ŞÀh Óüseyn'imi gördüñ mü
PÀyine yüzüñ sürdüñ mü
ŞÀh Óüseyn'im ne óÀldedir
- 3 AllÀh için olsun āabÀ
Bir ùòàru cevÀb ver baña

* 17-18. sayfa, 54. şiir.

⁹ Şiirin bazı mısraları "müstef'ilün müstef'ilün" kalıbına uymakla beraber, vezni 8'li hece ölçüsüdür.

- Nicedir Ál-i MuãùafÀ
ŞÀh Óüseyn'im ne óÀldedir
- 4 Ehl-i beyt Àh feryÀd eyler
èArş [u] kürsì ùurmaz aàlar
Ol òÀk nice úarÀr eyler
ŞÀh Óüseyn'im ne óÀldedir
- 5 Ceddi Muóammed MuãùafÀ
Pederi ŞÀh-ı lÀ fetÀ
MÀderi bil Òayruén-nisÀ
ŞÀh Óüseyn'im ne óÀldedir
- 6 Ol vÀdide nice óÀli
Óaú'dan àayrı you muèini
Yezid ãarmıř civÀrını
ŞÀh Óüseyn'im ne óÀldedir
- 7 Bir úaùre ãu vermez ôÀlim
Yanar ehl-i beyt-i maôlým
Şehid oldu bunca maèãým
ŞÀh Óüseyn'im ne óÀldedir
- 8 Àh iñiler kevn ü mekÀn
MÀtem úılar ehl-i imÀn
Úan döker muóibb-i òÀnedÀn

Şàh Óüseyn'im ne óÀldedir

9 MaôlýmÀn-ı ehl-i beytiñ
ÔÀline aàlar ÀsumÀn
Arø u semÀ nemnÀk olur
Şàh Óüseyn'im ne óÀldedir

10 Sever iseñ MuãùafÀyı
Ôamse-i Àl-i èAbÀyı
Ûut mÀtem-i KerbelÀéyı
Şàh Óüseyn'im ne óÀldedir

11 Óasret ile àubó u mesÀ
Dem çek cigerden dÀéimÀ
CÀnıñ fedÀ úıl BaóriyÀ
Şàh Óüseyn'im ne óÀldedir

5*

Vezin: - . - - / - . - - / - . -

1 MÀtem-i Àl-i èabÀdan àayrı kÀr
Úılmadı göñlüm hemÀn àayd u şikÀr
Ben muóibb-i MuãùafÀ'yam ÀşikÀr
İòtiyÀr etdim bu kisbi kÀr u øarar

* 21. sayfa, 65. şiir.

èAşú ile Àl-i èabÀya cÀn niâÀr
Eyledim úalmadı elde iòtiyÀr

2 Ey eden ümmid ÒudÀ'nıñ raómetin
Õikr edip úan dõken alan miónetin
Úıl tefekkür şÀh Óüseyn'iñ rıóletıñ
Bulmaú isterseñ Muóammed şefkatiñ
èAşú ile Àl-i èabÀya cÀn niâÀr
Eyledim úalmadı elde iòtiyÀr

3 Ehl-i kisÀya ãalÀt úıl ãubó u şÀm
Üolmasın göñle şuaul-i iótişÀm
Gözlerinden úan revÀn olsun müdÀm
Bendelikden anlara budur merÀm
èAşú ile Àl-i èabÀya cÀn niâÀr
Eyledim úalmadı elde iòtiyÀr

4 Áh nice úılmaz göñül Àh-ı ferÀà
GülsitÀn-ı MusùafÀ'ya úondı zÀà
Ál-i SüfyÀn'ı tevellÀdan ıraà
Ol ki emrÀø-ı derýnuñ ola ãaà
èAşú ile Àl-i èabÀya cÀn niâÀr
Eyledim úalmadı elde iòtiyÀr

5 Keşti-i Àl-i èabÀya ol süvÀr
Dü cihÀn içre olursuñ baòtiyÀr

Úıl naôar esrÀr-ı hý var ÀşikÀr
Óubb-i Àl ol BaóriyÀ youú özge kÀr
èAşú ile Àl-i èabÀya cÀn niâÀr
Eyledim úalmadı elde iòtiyÀr

6*

Veziin: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Rýz [u] şeb úan aàlar çeş(i)m KerbelÀ hengÀmıdır
Her seóer ôÀhir olan óumret Óüseyn'iñ úanıdır
- 2 Bu belÀ-yı KerbelÀ emr-i ezeldir lÀ-cerem
Lík úalbimde yanan farù-ı muóabbet nÀrıdır
- 3 Oldı rÀøi bu belÀya şÀh Óüseyn-i KerbelÀ
Eyleyen nÀlÀn beni bil ehl-i beytiñ zÀrıdır
- 4 èÁşıúÀn mÀh-ı Muóarrem gelse úan aàlar úamu
Youú baña mÀh ile sÀl her Àn göñül óayrÀnıdır
- 5 Eylemez taóâiã göñül bir mÀh-ı mÀtem úılmaài
Her nefes Àh u emÀn bu Baóri'niñ güftÀrıdır

7*

* 22. sayfa, 67. şiir.

* 22. sayfa, 70. şiir.

Veziin: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Yansın èÀlem ser-te-ser [hiç] úalmasıñ öerre eâer
Maedỹm olsun baór u ber ehl-i bey(i)tden youú òaber
- 2 Nicedir ÀhvÀlleri [hem] KerbelÀ'da óalleri
Baalı her cÀnibleri èaüşÀndır ŞÀh-ı Kevâer¹⁰
- 3 Vermedi bir úaùre āuyu¹¹ ol FırÀt-ı bi-óayÀ
Óaşre dek tÀ úan aúsin¹² içmesin andan bir er
- 4 Ôulmetde úaldı èÀlem ol şÀh düşünce òÀke¹³
Óayrete düşdü cihÀn yanmadı şemèa [vü] şerer
- 5 BaóriyÀ her dem-be-dem gözleriñ úan aâlasın¹⁴
MÀtem-i ehl-i beytden àayrı hiç bilmem keder

8*

Veziin: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Cýş edip derd-i derýnum tÀzelendi yÀremiz
Youúdur Àó u fiàÀndan àayrı hiç bir çÀremiz
KerbelÀ vÀdilerinde ser-nigýn meh-pÀremiz

10 Mısraın vezni bozuk.

11 Vermedi bir úaùre āuyu: metinde "Bir úaùre āu vermedi".

12 Óaşre dek tÀ úan aúsin: metinde "Úan aúsin tÀ óaşre dek".

13 Mısraın vezni bozuk.

14 Beytin her iki mısraında da vezin bozuk.

* 29. sayfa, 95. şiir.

- Hicr ile óayretlere düşdü bu dil-i ÀvÀremiz
èAndelibiz *lî maèallÀh*¹⁵ bÀàıdır gül-zÀremiz
Rehberimizdir Óüseyn hem mÀtem-i envÀremiz
- 2 Ôulm ile söndürdüler nÿr-ı çerÀà-ı Aómed'i
Òÿnla¹⁶ tezyin tdiler ol serv-úaddi úÀmeti
Şuèle urdu èarş-ı aèlÀya o òÿnuñ óumreti
Úıldı cümle kÀéinÀt mÀtem añıp bu mióneti
èAndelibiz *lî maèallÀh* bÀàıdır gül-zÀremiz
Rehberimizdir Óüseyn hem mÀtem-i envÀremiz
- 3 Bilmedi miúdÀrın ol şÀhıñ gürÿh-ı ôÀlimin
Yıúdılar bÀà-ı nübüvvet kişveriniñ gülşenin
Laènetu'llÀhi èalÀ úavm-i Yezid-i ecmaèin
ÒÀnedÀn-ı MuãùafÀ oldı úamu mÀtem-güzin
èAndelibiz *lî maèallÀh* bÀàıdır gül-zÀremiz
Rehberimizdir Óüseyn hem mÀtem-i envÀremiz
- 4 *Úurratü'l-èayn*¹⁷-ı Muóammed MuãùafÀ ibn-i èAlì
MÀderi òayru'n-nisÀdır hem veliler ekmeli
EnbiyÀ'-i sÀlifin şÀh-ı şehiddir efêali
MÀ-verÀ-yı nÿr durur nÿr-ı Muóammed MuãùafÀ

15 "Benim Allah ile...". *Lî maèallÀh*, "Benim Allah ile öyle anlarım olur ki, ne bir mukarreb melek, ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir." meâlinde rivayet edilen sözden alınmadır (Yılmaz, 1992: 115).

16 *Òÿnla*: metinde "Òÿn ile".

17 "Göz bebeği, göz sevinci (gönül açan)". Bu tabir, göz nûru, gözün aydın olacağı nimet gibi mânâlara gelir; daha çok evlat ve çok değer verilen şeyler için kullanılır. Kur'ân'da üç yerde geçer: Furkân, 25/74; Kasas, 28/9; Secde, 32/17 (Yılmaz, 1992: 96).

èAndelîbiz lî maèallâh bÀâıdır gül-zÀremiz
Rehberimizdir Óuseyn hem mÀtem-i envÀremiz

5 Derd ile gel tÀzele Baórî gedÀ bu mÀtemi
NÀle vü feryÀdını èarşa erişdir her demî
Çün zemîn ü ÀsmÀn döker bu mÀtemle nemi
Bu güne óürmet úılan olur [o] şÀhıñ maóremi
èAndelîbiz lî maèallâh bÀâıdır gül-zÀremiz
Rehberimizdir Óuseyn hem mÀtem-i envÀremiz

9*

Vezin: - . - - / - . - - / - . -

1 Dil Muóarrem'dir bugün Àh eylegil
Derd-i ehl-i beyt ile vÀh eylegil

2 èArş u kürs¹⁸ efàÀn edip nÀlÀn eder
MÀtem ile çaròı siyÀh eylegil

3 Úalb evin beytü'l-óazen úıl şöyle kim
Derd-i şÀha göñlüñ ÀgÀh eylegil

4 Vermedi bir úaùre Àb úavm-i Yezid
CÀn virüben hem-demiñ şÀh eylegil

* 38. sayfa, 128. şiir.

¹⁸ kürs: metinde "kürsî".

5 Laènet et úavm-i Yezid'e rýz [u] şeb
BaóriyÀ şÀhını penÀh eylegil

10*

Vezin: . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 İlÀhì MuãùafÀ óáúúı èadýdan intiúÀmım al
èAliyyüél-MurtaøÀ óáúúı èadýdan intiúÀmım al
- 2 Óadice sine-i ãÃf¹⁹ àarúa-i elùÀf-ı Aómed'dir
O pÀk èiãmet-serÀ óáúúı èadýdan intiúÀm al
- 3 Çü úıldıñ nÀzenin èarş u berin aúdemü'l-úadem
HemÀn Òayru'n-nisÀ óáúúı èadýdan intiúÀm al
- 4 CihÀna ser-firÀz úıldıñ cemlè-i óüsn ü aòlÀúla
Óasan òulú-ı RıøÀ óáúúı èadýdan intiúÀm al
- 5 BeliyyÀtı o òÀk-i KerbelÀ'da anda òatm etdiñ
Óüseyn-i KerbelÀ óáúúı èadýdan intiúÀm al
- 6 Aña hem-rÀh olan youú derd içinde evvel ü Àòir
èAlì Zeynü'l-èAbÀ óáúúı èadýdan intiúÀm al

* 40. sayfa, 134. şiir.

¹⁹ sÃf: metinde "sÃfı".

- 7 İmÀm BÀúır gibi bì-kes úalup dergÀhına geldim
İmÀm Caèfer hüdÀ óaúúı èadýdan intiúÀm al
- 8 èAdýlar içre úaldım şÀh İmÀm Mýsi-yi KÀzımveş
O şÀh-ı Belò RıðÀ óaúúı èadýdan intiúÀm al
- 9 Taúı vü yÀ Naúı hem èAskeri óaúúı èadÀlet úıl
O Mehdì meh-liúÀ óaúúı èadýdan intiúÀm al
- 10 Baña da ôulm ederler çÀr-deh-i maôlým gibi nÀ-óáu
O nesl-i bÀ-ãafÀ óaúúı èadýdan intiúÀm al
- 11 Bu Baóre'd-din'e nÀ-óáu àadr edeni úoyma uòrÀya
Bu dem Ál-i èAbÀ óaúúı èadýdan intiúÀm al

11*

Vezin: 16'lı hece ölçüsü²⁰

- 1 Muóarrem mÀhıdır bugün mÀtem úıl ey dilÀ mÀtem
Şehid oldu Óüseyn maôlým mÀtem úıl ey dilÀ mÀtem
SelÀmullÀh şÀh Óüseyn'e ãad hezÀr şÀhım Óüseyn'e
Laènet úÀtil-i Óüseyn'e Àh Óasan'a vÀh Óüseyn'e

* 45. sayfa, 150. şiir.

²⁰ Manzume, mütekerrir murabba gibi yazılsa da vezni 16'lı hece ölçüsüdür.

- 2 Eyledi bir fitne MervÀn aàladı zemìn ÀsumÀn
Ehl-i imÀn oldu giryÀn mÀtem ú1l ey dilÀ mÀtem
SelÀmullÀh şÀh Óüseyn'e āad hezÀr şÀhum Óüseyn'e
Laènet úÀtil-i Óüseyn'e Àh Óasan'a vÀh Óüseyn'e
- 3 Úuruldu bÀzÀr-1 fitne Yezid melèyn emri ile
Úaād etdi bunca maōlýmā mÀtem ú1l ey dilÀ mÀtem
SelÀmullÀh şÀh Óüseyn'e āad hezÀr şÀhum Óüseyn'e
Laènet úÀtil-i Óüseyn'e Àh Óasan'a vÀh Óüseyn'e
- 4 İbni ZiyÀd-1 úaltabÀn ehl-i beyte vermez amÀn
Cemè etdi nice ôÀlimÀn mÀtem ú1l ey dilÀ mÀtem
SelÀmullÀh şÀh Óüseyn'e āad hezÀr şÀhum Óüseyn'e
Laènet úÀtil-i Óüseyn'e Àh Óasan'a vÀh Óüseyn'e
- 5 Sevú eyledi KerbelÀ'ya ùuàyÀn etdi MuāùafÀ'ya
Cevr etdi ehl-i èAbÀya mÀtem ú1l ey dilÀ mÀtem
SelÀmullÀh şÀh Óüseyn'e āad hezÀr şÀhum Óüseyn'e
Laènet úÀtil-i Óüseyn'e Àh Óasan'a vÀh Óüseyn'e
- 6 èAmr-1 laèindir ser-èasker şimr çekdi şÀha òançer
Gör n'oldu Àl-i Peyàamber mÀtem ú1l ey dilÀ mÀtem
SelÀmullÀh şÀh Óüseyn'e āad hezÀr şÀhum Óüseyn'e
Laènet úÀtil-i Óüseyn'e Àh Óasan'a vÀh Óüseyn'e
- 7 Vermediler bir úaùre Àb maèāýmlar şöyle teşne-yÀb

- Cigerleri oldu kebÀb mÀtem ú1l ey dilÀ mÀtem
SelÀmullÀh şÀh Óüseyn'e āad hezÀr şÀhum Óüseyn'e
Laènet úÀtil-i Óüseyn'e Àh Óasan'a vÀh Óüseyn'e
- 8 Bu ôÀlimler ú1l1p daèVÀ IslÀm'1z derlerdi óÀlÀ
Laènet ol úavme dÀèimÀ mÀtem ú1l ey dilÀ mÀtem
SelÀmullÀh şÀh Óüseyn'e āad hezÀr şÀhum Óüseyn'e
Laènet úÀtil-i Óüseyn'e Àh Óasan'a vÀh Óüseyn'e
- 9 Ceddi Muóammed MuāùafÀ pederi èAli MurtaøÀ
MÀderleri òayru'n-nisÀ mÀtem ú1l ey dilÀ mÀtem
SelÀmullÀh şÀh Óüseyn'e āad hezÀr şÀhum Óüseyn'e
Laènet úÀtil-i Óüseyn'e Àh Óasan'a vÀh Óüseyn'e
- 10 Bilmediler miúdÀrını dökdüler òyn-1 laèlini
Esir edip aèyÀlini mÀtem ú1l ey dilÀ mÀtem
SelÀmullÀh şÀh Óüseyn'e āad hezÀr şÀhum Óüseyn'e
Laènet úÀtil-i Óüseyn'e Àh Óasan'a vÀh Óüseyn'e
- 11 Sevú itdiler èuryÀn ŞÀm'a yazmaàa èÀcizdir òÀme
Bu aóvÀl-i perişÀna mÀtem ú1l ey dilÀ mÀtem
SelÀmullÀh şÀh Óüseyn'e āad hezÀr şÀhum Óüseyn'e
Laènet úÀtil-i Óüseyn'e Àh Óasan'a vÀh Óüseyn'e
- 12 Baórì gedÀ cÀn niāÀr et cÀnÀn1 kendine yÀr it
Yezid'e laènet hezÀr it mÀtem ú1l ey dilÀ mÀtem

SelÀmullÀh şÀh Óüseyn'e āad hezÀr şÀhum Óüseyn'e
Laènet úÀtil-i Óüseyn'e Àh Óasan'a vÀh Óüseyn'e

12*

Vezin: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Òalúı taèciz eylemişdir zÀr u giryÀnım benim
Çaròı devrÀna getirdi Àh u efàÀnım benim
KerbelÀ-yı èaşúa düşdü bu dil ü cÀnım benim
Bì-tekellüf èarø-ı didÀr úıldı cÀnÀnım benim
ŞÀh Óüseyn'iñ rütbesin fehm etdi vicdÀnım benim
Kesilip Àh u fiàÀn øayè oldu aózÀnım benim
- 2 Zînet olmuş miónet ü cevr ile òÀk-i KerbelÀ
Çün şehîdler şÀhına giydirdi tÀcı KerbelÀ
Dikdi rÀyet mülk-i ev *ednÀ*²¹ya şÀh-ı KerbelÀ
Ehl-i beytiñ cilve-gÀhı KerbelÀ'dır KerbelÀ
ŞÀh Óüseyn'iñ rütbesin fehm etdi vicdÀnım benim
Kesilip Àh u fiàÀn øayè oldu aózÀnım benim
- 3 Ben āanırdım bir menzilet òÀnedir bir noúua kim
Etmişim cürm ü òauÀ estaàfirullÀh el-èaôim
Úıldı mièyÀr-ı cihÀn ol vÀdiyi Ferd-i óakim
Anda tefriú oldu aãóÀb-ı şifÀ úalb-i selim

* 47. sayfa, 155. şiir.

²¹ "Daha yakın oldu." Necm, 53/9.

- ŞÀh Óüseyn' iñ rütbesin fehm etdi vicdÀnım benim
Kesilip Àh u fiàÀn øayè oldu aózÀnım benim
- 4 äyretÀ esdi resýl evlÀdına bÀd-ı fenÀ
Maènide oldu muóauúauú bÀèiâ-i feyø ü èauÀ
Yóusa rÀøi mı olurdu bunca ôulme KibriyÀ
Hep òarÀb olurdu èÀlem èarş ile beyne'â-âerÀ
ŞÀh Óüseyn' iñ rütbesin fehm etdi vicdÀnım benim
Kesilip Àh u fiàÀn øayè oldu aózÀnım benim
- 5 *Kün fe-kÀn*²² iñ óükmüne fermÀn olunca MuãùafÀ
YÀ nice evlÀdına ôulm edebilir eşúiyÀ
Bu muâibetle ser-efrÀz²³ oldu ŞÀh-ı KerbelÀ
Bende-i Ál-i èAbÀsıñ BaóriyÀ àam youú saña
ŞÀh Óüseyn' iñ rütbesin fehm etdi vicdÀnım benim
Kesilip Àh u fiàÀn øayè oldu aózÀnım benim

13*

Vezin: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 MÀh-ı Muóarrem yine tÀzelendi derd ü àam²⁴

²² "Ol, hemen oldu.". Bu söz, Kur'ân'da "kün fe-yekûn: Ol, hemen olur" (Bakara, 2/117; Ál-i İmrân, 3/47, 59; En'âm, 6/73; Nahl, 16/40; Meryem, 19/35; Yâsîn, 36/82; Mü'min, 40/68) ibaresiyle, geniş zaman (muzarı) teklik üçüncü şahıs çekimiyledir. Edebiyatımızda çok sayıda örneği bulunan bu söz, ediplerimiz tarafından, Kur'ân'daki muzarı çekimi (geniş zaman), maziye (geçmiş zamana) dönüştürülerek, "kün fe-kân" şeklinde kullanılmıştır (Yılmaz, 1992: 98).

²³ ser-efrÀz: metinde "ser-firÀz".

* 51. sayfa, 168. Şiir.

- MÀtem-i şÀh-ı şehid ile cihÀn ùoldu tÀ[mÀ]m
- 2 Ehl-i beyt-i Aómed' iñ Àh u fiàÀnı eri[ş]ip
Kürs ile èarşa hemÀn raèşe verir [her] äubó u şÀm
- 3 Faór-i cihÀn MuãtafÀ Àh ile úanlar döküben
Óadice hem FÀúımÀ mÀtem ederler[di] müdÀm
- 4 Derd ile şÀh MurtaøÀ ùutup çarò iñ çenberin
Òayberveş äarãdırıp mülkü úıllan inhidÀm²⁵
- 5 [Hem] imÀmeyn-i HümÀmeyn yüz ùutup ol óaørete
ZÀrîlıúıla derler yÀ ÚÀhir-i Öü'l-intiúÀm
- 6 Baór-i èadÀlet coşub[an] óükmünü icrÀ úıllar
Ol sebebden kÀéinÀt [hep] lerze eder ve's-selÀm
- 7 Bu Baóre'd-din derd ile úanlar döker dem-be-dem²⁶
Ehl-i beyt óaúúı için raóm eyle [ey] òayru'l-enÀm

14*

Vezin: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

²⁴ Mısraın vezni bozuk.

²⁵ Mısraın vezni bozuk.

²⁶ Mısraın vezni bozuk.

* 54. sayfa, 180. Şiir.

- 1 Ey göñül Àh eyle kim geldi eriřdi mÀtemiñ
Úalması kevn ü mekÀn içinde bir yÀr-ı maóremiñ²⁷
Óüzn ü àam Àh u fiàÀn oldu enis-i hem-demiñ
KerbelÀ aóvÀline iñler semÀvÀt u zemìn
Ehl-i beyte ôulm eden ôÀlime laènet her demiñ
Etdi laènet anlara ehl-i řimÀl ehl-i yemìn
- 2 KerbelÀ aóvÀli şöyle baàırımı öyn eyledi
Ehl-i beytiñ sÿz u Àhı meni mecnÿn eyledi
Din[i] youú úavm-i èanid cevrini efzÿn eyledi
ÒÀnedÀn-ı MuãüafÀ'nıñ rÀóatın dÿn eyledi
Ehl-i beyte ôulm eden ôÀlime laènet her demiñ
Etdi laènet anlara ehl-i řimÀl ehl-i yemìn
- 3 Àh n'idem řÀm ehli řÀhımı şehid eyledi²⁸
Kÿfe úavmi sürmelendi eyledi èaôim dügün
İbni ZiyÀd ile èAmr-ı Saèd'a laènet dün bugün
Ehl-i MuãüafÀ'yı etdi èuryÀn ser-nigÿn²⁹
Ehl-i beyte ôulm eden ôÀlime laènet her demiñ
Etdi laènet anlara ehl-i řimÀl ehl-i yemìn
- 4 Vermedi bir úaùre Àb Àh MuãüafÀ evlÀdına
Etdi cevr-i bì-řümÀr Àl-i èAbÀ eufÀline
Etdi laènet ins ü cin úavm-i Yezid'iñ cÀnına

²⁷ Mısraın vezni bozuk.

²⁸ Mısraın vezni bozuk.

²⁹ Mısraın vezni bozuk.

Dökdü úan èarş u semÀ maèãým-ı pÀkiñ zÀrına
Ehl-i beyte òulm eden ôÀlime laènet her demiñ
Etdi laènet anlara ehl-i şimÀl ehl-i yemìn

- 5 Düşmedi bir úaüresi şÀhıñ demi òÀke ebed
Aadı èarşa enbiyÀ ervÀóına dedi meded
Laènet inzÀl eyledi ol úavm için Rabbü'l-eóad
Sen de laènet et bu úavme BaóriyÀ gel etme red
Ehl-i beyte òulm eden ôÀlime laènet her demiñ
Etdi laènet anlara ehl-i şimÀl ehl-i yemìn

15*

Veziñ: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Ey göñül oldu bugün şÀh-ı şehid òýnu revÀn
MaólýmÀn-ı ehl-i beytiñ sýzuna yandı cihÀn
Ál-i Aómed KerbelÀ deştinde úıldılar fiàÀn
Áh bugünde dest-i ôÀlime düş oldu maólýmÀn
Yàd edip bu úiããayı iñler hemÀn iñler hemÀn
Úan döküp derd ile Àh derler amÀn derler amÀn
- 2 Ol gürýh-ı ôÀlimÀnda meróametden youú eãer
Ehl-i beytiñ cÀnına äaldı sitemden bir şerer
ÒÀnedÀn-ı MuãuafÀ úanlar döker şeb tÀ-seóer
Bilmedi miúdÀrını şÀh-ı şehidiñ Şimr-i óar

* 55. sayfa, 181. şiir.

YÀd edip bu úiããayı iñler hemÀn iñler hemÀn
Úan döküp derd ile Àh derler amÀn dirler amÀn

3 Cìfe-i dünyÀya tebdìl etdi dÀreyn devletin
İbni ZiyÀd'la èÖmer giydi fuøýlluú kisvetin
Yıúdílar bÀà-ı nübüvvet gülşeniniñ şevketin
İñletirler óaşre dek yÀ hý Muóammed ümmetin
YÀd edip bu úiããayı iñler hemÀn iñler hemÀn
Úan döküp derd ile Àh derler amÀn dirler amÀn

4 Laènet olsun ol Yezid'iñ tÀbièine āad hezÀr
MaôlýmÀn-ı ehl-i beyte ôulm ile etdirdi zÀr
āayd-ı ôÀlim MuāüafÀ evlÀdını úıldı şikÀr
Cümlenin èuryÀn edip sevú etdi ŞÀm'a nÀ-bekÀr
YÀd edip bu úiããayı iñler hemÀn iñler hemÀn
Úan döküp derd ile Àh derler amÀn dirler amÀn

5 Óaşre dek yazsa úalem derd-i derýnumdan eger
Yazamaz bir nouúasın hem bilmez aālından òaber
ÒÀnedÀn-ı MuāüafÀ vermekdedir cÀn ile ser
Bende-i Ál-i èAbÀdır Baórî kemter úan döker
YÀd edip bu úiããayı iñler hemÀn iñler hemÀn
Úan döküp derd ile Àh derler amÀn dirler amÀn

VeZin: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 ÖÀnedÀn-ı MuãùafÀ'yım il ne derse úo desin
Úanber-i ŞÀÓ MurtaøÀ'yım il ne derse úo desin
- 2 Varımı yaàmÀladı èaşú ile rÀhında anıñ
Bende-i Òulú-ı RıøÀ'yım il ne derse úo desin
- 3 Tır-i aèdÀ açdı dilde şeróa şeróa yaralar
Dil-sÿzÀn-ı KerbelÀ'yım il ne derse úo desin
- 4 BÀà-ı óüsnüñdür anıñ firdevsi tezyin eyleyen
Kemter-i Zeynü'l-èAbÀ'yım il ne derse úo desin
- 5 Aldı nÿrundan øiyÀ şems ü úamer ol dil-berin
ÇÀker-i BÀúır şehÀyım il ne derse úo desin
- 6 Lebleri òamr-ı ezel oldu cihÀna Caèfer'ın
Ol İmÀma pişvÀyım il ne derse úo desin
- 7 Mÿsi-i KÀôım gibi sulùÀna úul oldum şükür
MeddÀó-ı èAlì RıøÀ'yım il ne derse úo desin
- 8 Edemez dil vaãfını şÀhım Taúıyyü's-ser-verin

* 57-58. sayfa, 191. Şiir.

Ben muóibb-i ŞÀh NekÀ'yım il ne derse úo desin

9 ŞÀh Óasan el-èAsker' iñ kÀn-ı seòÀsından müdÀm
Ben ümid-kÀr-ı èauÀyım il ne derse úo desin

10 Mehdî'dir ol ser-veriñ ismi hidÀyetdir işi
Mehter-i āÀóib-livÀyım il ne derse úo desin

11 ÇÀr-deh-i maèāyumu yÀd etdikçe iñler cÀn u dil
RÀhlarında cÀn-fedÀyım il ne derse úo desin

12 Ehl-i beytiñ òÀk-i pÀyıdır bu Baóre'd-din gedÀ
Maórem-i Ál-i èAbÀyım il ne derse úo desin

17*

Vezin: - - . - / - - . - / - - . - / - - . -

1 Vechiñde ôÀhir nÿr-ı Óaú ceddiñ Muóammed yÀ Óüseyn
Óaú içindir *lÀ raybe fih* saña muóabbet yÀ Óüseyn³⁰

2 Óayru'n-nisÀdır maèedeniñ gevherisiñ ŞÀh Óaydar'ıñ
Faòr-i resÿldur reh-beriñ cÀhıñ velÀyet yÀ Óüseyn

3 Müéminlere reh-ber olduñ Óaú yolunda cÀna úıydıñ³¹

* 58. sayfa, 194. Şiir.

³⁰ Mısraın vezni bozuk.

Şehidlere serdâr olduñ rütbeñ şehâdet yâ Óüseyn

4 Öâtıñ âifât oldu Óaú'a èibret-nümâ olduñ òalúa³²
Vücýduñ oldu muùlaúâ yektâ-yı úudret yâ Óüseyn

5 Baóre'd-din mücrim kem-teriñ luùfuñ recâ eyler senin
Óavl-i maóşerde Kevâer'iñ eyle mürüvvet yâ Óüseyn

18*

Veziin: - . - - / - . - - / - . -

1 Áh bugün ùabl-ı ecel gýş etdi cÂn
Küllü men fÂn³³ ile bulundu cÂnÂn

2 Birúaúım mekkârelik úılıp baña
Genç yaşımda beni aldatdı cihÂn

3 CÂnı verdim òoş velâkin úanımlı
Dökdü nÂ-óaú ol gürýh-ı ôÂlimÂn

4 Yâ şehidim âanmañız maútýl beni
BendegÂn-ı Kerbelâ'yım işte úan

³¹ Beytin her iki mısraında da vezin bozuk.

³² Mısraın vezni bozuk.

* 59. sayfa, 197. şiir.

³³ "Yeryüzünde bulunan her canlı yok olacak." Rahmân, 55/26.

5 BaóriyÀ bu cÀnı arøa youú mecÀl
ÒÀtime versin bu beyti óuuyan

19*

Veziin: . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1 Göñül derdim nice èarø edeyim ey èÀşıú u yÀrÀn
Kesilmez ehl-i beytiñ derdi tÀ óaşre degin bir an

2 Bu derd teskìn ola dersem eger bir an teàÀfülle
Tecelliler úıllar bu derd ile her òerreden SübóÀn

3 Gözüm görmez cihÀnı her nefes dil Àh u zÀr eyler
Vücýdum mÀtem-i ŞÀh-ı şehidle oldu bir èummÀn

4 Vü deryÀda cemìe-i mümkünÀt àarú oldu reéyü'l-èayn
Edib[en] àarú cÀnımı óüz(ü)nde eyledim mihmÀn

5 Boyandı reng ü levnim varlıàım al úana Baóreddin
Anıñçün óüzn ü hicrÀn derd ü àamla bilmezem seyrÀn

20*

Veziin: . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

* 60. sayfa, 199. Şiir.

* 61. sayfa, 204. Şiir.

- 1 Nice ben aalamaya[yı]m ehl-i beyt nAlAn iken
Nice giryan olmaya[yı]m MuafA giryan iken
- 2 Ryz-ı mAtem erisib[en] tAzelandi derd-i dil
Elde midir yanmamaú [ol] MurtaA syzAn iken
- 3 eAul u nefis yeltenir ekl ile surbe mudAm³⁴
RevA mıdır eAşıúa meh-liúA eaúşAn iken
- 4 Óayret-ender-óayrete dúşdü cihAn lA-cerem
Úılmazlar mı taóayyür óayruén-nisA óayrAn iken
- 5 Baóri gedA cAn fedA ile eAşıúsañ eger³⁵
CAna revA mı şAh-ı beúA úurbAn iken

21*

VeZin: 14'lü hece ölçüsü

- 1 MÓ-ı Muóarrem bugün úulýè etdi zamAna
ÓAnedAnıñ fiàAnı erišdi AsumAna
- 2 O deş-t-i KerbelAédır vAdi-i cevr ü miónet
äusuzluúla ôAlimAn ôulm etdi maólýmAna

³⁴ Beytin her iki mısraında da vezin bozuk.

³⁵ Beytin her iki mısraında da vezin bozuk.

* 70-71. sayfa, 242. Şiir.

- 3 Ey ôÀlim-i bì-amÀn vay Yezid-i bed-gümÀn
Néetdi saña MuãùafÀ úlydiñ gene imÀna
- 4 Úuvvedeki buàøunu küfr ü èinÀ fısúını
Bugün fiële getirdiñ úarışma MüslümÀna
- 5 Bir ùaúım fitnelerle yıúdiñ esÀs-ı dıni
Úıldıú óavÀle ôÀlim seni èÀdil RaómÀn'a
- 6 Olur mu rÀøı AllÀh bu ôulm-i bì-pÀyÀna
Ehl-i beytiñ gözyaşı döndü şöyle èummÀna
- 7 Laènet saña úavmine ãad hezÀr hem ceddine
HevÀ-yı nefse uyup úaãd etdiñ maôlýmÀna
- 8 Óürmet lazım şol úavme ki nesl-i MuãùafÀ'dır
Cemèi perişÀn edip miãÀl etdiñ óırmÀna
- 9 Muãóaf-ı kÀéinÀtdır ãıfÀtı maóø-ı ôÀtdır
Minber-i ü hem miórÀbdır lÀ-mekÀnda mihmÀna
- 10 äalÀt et MuãùafÀya cümle Ál-i èAbÀya
äıddıú-ı bÀ-ãafÀya hem èÖmer hem èOámÀn'a
- 11 Baórì gedÀ cÀn verip yolunda ehl-i beytiñ

Küşte-i nevè anlardır yol yol dÂrû'l-emÂna

22*

Vezin: . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Göñül Àlyde oldu derd ü àamla şehr-i mÂtemde
SiyÂh-ı óüzn ü hicrÂn âardı etrÂfımı bu demde
- 2 Oúu *ille'l-meveddet*³⁶ sırrı *fi'l-úurbâ*³⁷yı bünyÂn et
Egerçi baòtiyÂr olmaú dilerseñ her dü èÀlemde
- 3 Bu derdi añlamaz bi-derd olan èavÂm ile ebrÂr
Mücerred ehl-i dil-i pÂk ùahÂretle boyan derde
- 4 Gel ey merd-i vefÂ aldanma serÂba muóallÂdır
Güryh-ı ehl-i beytiñ úıl tefekkür n'oldu meydÂnda
- 5 Cigerden dem çekip her dem gözünden ÀşikÂr eyle
Bu Baóre'd-dîn gedÂ nişin bil beyt-i ÀózÂnda³⁸

23*

Vezin: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

* 72. sayfa, 246. Şiir.

³⁶ "...muhabbetten başka..." Şûrâ, 42/23.

³⁷ "...yakınlıkta..." Şûrâ, 42/23.

³⁸ Mısraın vezni bozuk.

* 75. sayfa, 253. Şiir.

- 1 MÀtemiñle dide-úanım YÀ Óüseyn-i KerbelÀ
Óasretiñle dil-sÿzÀnım YÀ Óüseyn-i KerbelÀ
- 2 Göremez bir laóôa çeşm[im] ò`Àb-ı rÀóat bì-riyÀ
Õikr ü fikriñle müdÀmım YÀ Óüseyn-i KerbelÀ
- 3 Dürr-i pÀk-i MuãùafÀ'sıñ maèdeniñ de FÀùıma
RÀhına fedÀ-yı cÀnım YÀ Óüseyn-i KerbelÀ
- 4 FÀùımÀ binti Muóammed MuãùafÀ ümdür saña
Medóine èÀciz zebÀnım YÀ Óüseyn-i KerbelÀ
- 5 ŞÀh èAliyyüel-MurtaøÀya tÀc-ı dìn başında seniñ
CÀn-niãÀr-ı òÀk-i pÀyım YÀ Óüseyn-i KerbelÀ
- 6 Nice úaãd etdi saña úavm-i Yezid-i bì-amÀn
LaènetullÀh bì-şümÀrım YÀ Óüseyn-i KerbelÀ
- 7 Úadr-i pÀkiñ bilmeyip úıydı o ôÀlim Şimr-i òar
Aña her dem[de] belÀyım YÀ Óüseyn-i KerbelÀ
- 8 Rÿz şeb ibni ZiyÀd'la ibni Saèd'a laènete
Bu òuãÿãa mübtelÀyım YÀ Óüseyn-i KerbelÀ
- 9 Meşrebim her dem Óüseyn[i]-meşreb ile yÀ İlÀh
Her nefes budur amÀnım YÀ Óüseyn-i KerbelÀ

- 10 Cümle Ál-i MuâüafÀ düşmÀnına düşmÀneyim
Dostlarına muòliãÀnım YÀ Óüseyn-i KerbelÀ
- 11 Bu belÀ-yı KerbelÀ'ya èarş-ı aèlÀ úan döker
Nice dinsin Àh fiãÀnım YÀ Óüseyn-i KerbelÀ
- 12 Úıl úabýl bu Baórî kemter úulu ceddiñ èaşúına
Bende-i Ál-i èAbÀyım YÀ Óüseyn-i KerbelÀ

24*

Vezin: . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Bugün şÀhım şehid oldu şehÀdet vaútidir şimdi
O maòlým ehl-i beyt cümle firÀúat vaútidir şimdi
İmÀn ehli eder feryÀd óarÀret vaútidir şimdi
O òÀéin fitne-i MervÀn'a laènet vaútidir şimdi
- 2 Muóarrem mÀhınıñ cumèa gününde ŞÀh şehid oldu
O maòlým ehl-i beyt beyninde mÀtem Àh şedid oldu
İmÀn ehli eder feryÀd óarÀret vaútidir şimdi
O òÀéin fitne-i MervÀn'a laènet vaútidir şimdi
- 3 FirÀú-ı àoncamızla ehl-i imÀn èandelib oldu
Buña iúdÀm eden ôÀlim o dem Óáu'dan baèid oldu

* 77-78. sayfa, 262. şiir.

- İmÀn ehli eder feryÀd óarÀret vaútidir şimdi
O òÀéin fitne-i MervÀn'a laènet vaútidir şimdi
- 4 O şÀh-ı KerbelÀ'ya daèvet etdiñ ...³⁹
O maèãýmlara Óau'dan úorúmayıp úıydiñ fuøýlluúla
İmÀn ehli eder feryÀd óarÀret vaútidir şimdi
O òÀéin fitne-i MervÀn'a laènet vaútidir şimdi
- 5 Be hey òÀéin Óüseyn'e nice cevr etdiñ äusuzluúla
İmÀn ehlin düşürdüñ mÀteme fısú u fücýrluúla
İmÀn ehli eder feryÀd óarÀret vaútidir şimdi
O òÀéin fitne-i MervÀn'a laènet vaútidir şimdi
- 6 Bu aóvÀle Muóammed MuãùafÀ rÀøı degil billÀh
Óuøýrunda eder daèvÀ èAliyyüél-MurtaøÀ vallÀh
İmÀn ehli eder feryÀd óarÀret vaútidir şimdi
O òÀéin fitne-i MervÀn'a laènet vaútidir şimdi
- 7 HemÀn rýz-ı úıyÀmetde eder şÀkk-i giribÀn şÀh
Muóibb-i òanedÀn cümle bu aóvÀle ederler Àh
İmÀn ehli eder feryÀd óarÀret vaútidir şimdi
O òÀéin fitne-i MervÀn'a laènet vaútidir şimdi
- 8 Gel ey dil óasret-i ŞÀh ile cigeriñ kebÀb eyle

³⁹ Metinde şu şekilde:

O maôlym ehl-i beytiñ óÀline çeşmiñ sîl-Àb eyle
Ki terk-i óubb-i dünyÀ eyleyip mülküñ òarÀb eyle
O şÀhiñ mÀtemiyle BaóriyÀ cismiñ türÀb eyle
İmÀn ehli eder feryÀd óarÀret vaútidir şimdi
O òÀéin fitne-i MervÀn'a laènet vaútidir şimdi

25*

Vezin: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Eã-ãalÀ gelsin beri meydÀn-ı èaşú ser-verleri
Beyhýde lâf etmesin daèvÀ-yı èaşúıñ erleri
- 2 KerbelÀ vÀdilerinde baór-i dem cýş eyledi
Anda àarú oldu bugün Àl-i èabÀ gevherleri
- 3 You mu inãÀfıñ eyÀ Àl-i Muóammed cÀn verip
KerbelÀ deştinde Àh aãàarları ekberleri
- 4 İki gül etmiş idi gülzÀr-ı Aómed'de ôuhýr
Ôulm ile ãoldurdu ôÀlimler o dîn rehberleri
- 5 Çarò-ı ôÀlim etmedi devriñ Muóammed'den yaña
Devrini devr eylesin Óaú bozulup çenberleri
- 6 Yıúdılar dîniñ esÀs-ı kühünüñ bünyÀdını

* 81. sayfa, 275. şiir.

Ser-nigÿn eylediler miórÀb u hem minberleri

- 7 LÀle-reng olsun bugün rÿy-ı zemìn başdan başa
BaóriyÀ dem çek cigerden boya her bir yerleri

26*

Veziin: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Ben belÀ äaónında dikdim biñ belÀ sancaàını
Maóv edip öevú u äafÀ leööet mürüvvet úaàını
- 2 Derd ü àam Àh u fiàÀn ile enisim bì-riyÀ
Ser-te-ser yíúdim meserret kiřveriniñ bÀàını
- 3 Bu vücÿdum KerbelÀ oldu hemÀn óaúúaél-yaúìn
LÀle-reng úıldım gözüm úanıyla her ùopraàını
- 4 Ehl-i beyte úıldısa cevr ü cefÀ düřmÀnları
Baña yÀrÀnım úıllar ôulm ü sitem envÀèını
- 5 Her zamÀn baña Muóarrem her mekÀnım KerbelÀ
Baór-i sÿzum [bilmezem] Nil ü FırÀt ırmaàını

27*

* 83. sayfa, 281. şiir.

* 84-85. sayfa, 287. şiir.

Veziin: . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Bugün èÀlem baña başdan başa dÀr-ı caóim oldu
Vücýdum derd ü àam hicrÀn ile naús-ı saúim oldu
- 2 Dem-À-dem Àh edip dil tÀzeler derd-i şehensÀhı
Yóu [i]se bir nefes çıúmaz göñülden dil èalim oldu
- 3 Egerçi KerbelÀ meydÀnı óÀøır olsa óayretde
Úalıp der idi ki YÀ Rab bugün emr-i èaôim oldu
- 4 Baña ãabr et deyü vÀeiô naãióatler úıllar dÀéim
Nice ãabr edeyim Àh KerbelÀ öynla nemim oldu
- 5 O maôlym ehl-i beytiñ zÀrını Baórì úuyar her an
Anıñçün her úaèÀm úaùrÀn u meşrybÀt óamim oldu

28*

Veziin: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Úaynadı yine şehid-i KerbelÀ'nıñ demleri
Baórveş cýş eyleyip àarú eyledi èÀlemleri
KÀéinÀtı iñledir derd ehliniñ mÀtemleri
èÁşıúÀna çou mudur úılsa fedÀ cÀn serleri

* 88. sayfa, 295. şiir.

CÀn niâÀr eylediler aādÀf-ı zehrÀ dürleri
Dìn-i Aómed uàruna aãàarları ekberleri

2 Bilmediler úadrini şÀhıñ gürýh-ı bì-vefÀ
Nesl-i pÀk-i MuãùafÀ'ya úıldılar cevr ü cefÀ
Bunca ôulme cüréet edenler degil mi eşúıyÀ
MÀtemiyle cÀnı úurbÀn etmesin mi evliyÀ
CÀn niâÀr eylediler aādÀf-ı zehrÀ dürleri
Dìn-i Aómed uàruna aãàarları ekberleri

3 Gül-èiõÀr-ı MuãùafÀ'nıñ güllerin ãoldurdular
Ehl-i beytiñ Àh u zÀrı èarşa dek aådırdılar
On sekiz biñ èÀlemi efàÀn ile ùoldurdular
ÒanedÀn-ı MuãùafÀ bu yolda cÀna úıydılar
CÀn niâÀr eylediler aādÀf-ı zehrÀ dürleri
Dìn-i Aómed uàruna aãàarları ekberleri

4 Yaradılalı cihÀn görmedi kimse böyle óÀl
Miónet-i cevr-i imÀmeyne bulunmaz bir miâÀl
Yazmadı devr-i cihÀn tÀriòleri böyle maúÀl
Ehl-i imÀn zümresi ya olmasın mı pür-melÀl
CÀn niâÀr eylediler aādÀf-ı zehrÀ dürleri
Dìn-i Aómed uàruna aãàarları ekberleri

5 Ehl-i beytiñ mióneti sırr-ı ezel taúdiridir
ÒÀnedÀnı yandıran farù-ı maóabbet nÀrıdır

Buña cüréet edene İslâm diyen àaddÀredir
Bu firÀúdan úalb-i Baóre'd-din gedÀ biñ pÀredir
CÀn niâÀr eylediler aãdÀf-ı zehrÀ dürleri
Din-i Aómed uàruna aãàarları ekberleri

KAYNAKLAR

- ALGÜL, Hüseyin. (2009). *Kerbelâ Kanayan Bir Yara Gönül Facia*. İstanbul.
- ARSLAN, Mehmet ve Erdoğan, Mehtap.(2009). *Kerbela Mersiyeleri*. Ankara.
- ÇAĞLAYAN, Bünyamin.(1997). *Kerbelâ Mersiyeleri*.
Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü. Ankara, Türkiye.
- ÇİFTÇİ, Cemil.(2008).
İstanbul.
- GÖLPINARLI, Abdülbaki.(1992). *Alevi-*
İstanbul.
- GÜNGÖR, Şeyma.(2003). "Maktel-i Hüseyin". *Türkiye Diyanet*
, C. 27, s. 456-457.
- KARAHAN, Abdulkadir.(1939). *da*
Maktel-i Hüseyin'ler. Edebiyat Fakültesi Türkoloji Disiplini
Mezuniyet Travayı. İstanbul.
- TOPRAK, M. Faruk.(2004). "Mersiye".
, C. 29, s. 215-217.

UZUN, Mustafa.(2006). "Muharremiye". *Türkiye Diyanet
m Ansiklopedisi*, C. 31, s. 8-9.

YILMAZ, Mehmet.(1992).

Sözler. İstanbul.